

FINANSINIO TURTO APSKAITOS LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. FINANSINIO TURTO PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

1. Finansinis turtas apskaitoje pripažįstamas tada, kai yra įvykdomos visos sąlygos, nustatytos 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“, 15-ajame VSAFAS „Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“ ir 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

2. Pirmą kartą pripažindama finansinį turta, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Ministerija) turi įvertinti jį įsigijimo savikaina.

3. Finansinis turtas apskaitos sistemoje Labbis registruojamas pagal juos pagrindžiančius dokumentus (pvz., pirkimo sutartis), priskiriant sąskaitų plano dimensijas, nurodytas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos buhalterinės apskaitos vadovo 2 priede.

4. Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaita nustatyta Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje tvarkos apraše. Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį finansinį turta registruojami turto klasėje, išankstinių mokėjimų už ilgalaikį finansinį turta sąskaitoje. Kai turtas faktiškai gaunamas, sumos perkeliamos į ilgalaikių investicijų sąskaitas (1 priedas, 4.12 operacija).

II. FINANSINIO TURTO GRUPAVIMAS

5. Finansinis turtas Ministerijos apskaitoje grupuojamas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

6. Ministerija gali turėti šių rūšių ilgalaikio finansinio turto:

6.1. investicijos į nuosavybės vertybinius popierius;

6.2. ilgalaikės gautinos sumos;

6.3. kitas ilgalaikis finansinis turtas.

7. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius skirstomos į:

7.1. investicijas į kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus;

7.2. investicijas į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus:

7.2.1. investicijas į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus;

7.2.2. investicijas į asocijuotuosius subjektus;

7.3. investicijas į kitus subjektus:

7.3.1. investicijas į viešąsias įstaigas;

7.3.2. investicijas į kitus subjektus.

8. Ilgalaikių gautinų sumų apskaita nustatyta Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje tvarkos apraše.

9. Ministerija gali turėti šių rūšių trumpalaikio finansinio turto:

9.1. per vienerius metus gautinos sumos (įskaitant ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalį);

9.2. pinigai ir pinigų ekvivalentai, kurie skirstomi:

9.2.1. pagal pinigų buvimo vietą:

9.2.1.1. pinigus bankų sąskaitose (įskaitant mokėjimo korteles);

9.2.1.2. pinigus kelyje;

9.2.1.3. piniginius dokumentus;

9.2.2. pagal pinigų paskirtį:

9.2.2.1. biudžetinės lėšos;

9.2.2.2. nebiudžetinės lėšos;

9.2.2.3. specialiųjų programų lėšos.

**III. INVESTICIJŲ Į KONTROLIUOJAMUS IR ASOCIJUOTUOSIUS SUBJEKTUS
APSKAITA**

10. Investicijos į kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus apima investicijas į kitas biudžetines įstaigas. Investicijos į biudžetines įstaigas parodomos nebalansinėse sąskaitose, nes jų vertė yra lygi nuliui.

11. Ministerijos ir jos kontroliuojamų biudžetinių įstaigų veiklos rezultatai parodomi bendrame konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje.

12. Investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus apima investicijas į valstybės įmones, akcines ir uždarąsias akcines bendroves, įnašus į viešųjų įstaigų kapitalą, kur Ministerija turi daugiau nei 50 proc. balsavimo teisių arba turi teises valdyti subjekto veiklą pagal galiojančius teisės aktus, įstatus arba sutartis. Investicijos į asocijuotuosius ne viešojo sektoriaus subjektus apima investicijas į valstybės įmones, akcines ir uždarąsias akcines bendroves, kur Ministerija turi daugiau nei 20 proc., bet mažiau nei 51 proc. balsavimo teisių. Investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus Ministerijos subjektus įsigijimo momentu registruojamos įsigijimo savikaina, o kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje parodomos nuosavybės metodu.

13. Kai steigama bendrovė ar nusiperkamos visos ar dalis bendrovės akcijų, ar įnešami įnašai į viešosios įstaigos kapitalą, Ministerija gali atsiskaityti pinigais ir (arba) kitu turtu. Akcijų ir įnašų įsigijimo savikaina Ministerijos apskaitoje registruojama ją įvertinant sumokėta pinigų suma ir (arba) kito turto, kuris yra perduodamas ne viešojo sektoriaus subjektui (pvz., vietoje apmokėjimo už steigiamos įmonės akcijas pinigais, Ministerija įmonei kaip įnašą į kapitalą perduoda kompiuterinę įrangą), perimtų įsipareigojimų tikrąja verte. Į įsigijimo savikainą neturi būti įskaitomos kitos tiesioginės išlaidos, susijusios su investavimu į ne viešojo sektoriaus subjektą ar jo steigimu (pavyzdžiui, teisinės paslaugos, notaro paslaugos, turto vertinimo paslaugos, konsultacijos, komisiniai ir pan.). Jos pripažįstamos einamojo laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis (1 priedas, 4.1 operacija). Netiesioginės išlaidos, tokios kaip valstybės tarnautojų ar darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), atlyginimai, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, įsigijimo savikainai nepriskiriamos.

14. Investicijos į viešąsias įstaigas yra lygios įnašų (piniginių ir nepiniginių) į įstaigų kapitalą vertei (jų steigimo metu ir vėliau). Investicijomis laikomi tie įnašai, kurie patvirtinami Lietuvos Respublikos teisės aktais.

15. Jei viešajai įstaigai perduodamos lėšos ar turtas, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos teisės aktuose, kurie laikomi parama ir nėra laikomi įnašais į kapitalą, Ministerijos apskaitoje investicijų padidėjimas nėra registruojamas.

16. Diena, nuo kurios Ministerija perima įsigyjamo ne viešojo sektoriaus subjekto kontrolę arba teisę daryti reikšmingą įtaką kito ne viešojo sektoriaus subjekto veiklai, yra laikoma subjekto įsigijimo diena. Bendrovės įsteigimo diena yra jos įregistravimo į juridinių asmenų registrą diena. Akcijų perdavimas patikėjimo teise įteisinamas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kuriuose nustatoma akcijų perdavimo patikėjimo teise arba steigimo diena. Nustatant ne viešojo sektoriaus subjekto įsigijimo dieną, turi būti atsižvelgiama į įsigijimo esmę ir faktinę kito ne viešojo sektoriaus subjekto kontrolę, o ne į formalius reikalavimus.

17. Ministerija, įsigydama ne viešojo sektoriaus subjekto akcijų, turi apskaičiuoti prestižą, kaip nustatyta 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“. Prestižas yra lygus investicijos įsigijimo savikainos ir įsigyto ne viešojo sektoriaus subjekto grynojo turto dalies vertės (turto ir įsipareigojimų skirtumo), iš kurios Ministerija tikisi gauti naudos ateityje, skirtumui. Prestižas atskirai apskaitoje neregistruojamas, o registruojamas kaip finansinio turto įsigijimo savikainos dalis. Prestižas turi būti amortizuojamas per nustatytą jo naudingo tarnavimo laiką, per 5 metus nuo pirminio pripažinimo, tačiau išimtiniais atvejais gali būti nustatomas ilgesnis prestižo naudingo tarnavimo laikas, kuris negali būti ilgesnis nei 15 metų.

Kiekvieną mėnesį prestižo amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis ir ta pati suma pripažįstama kaip finansavimo pajamos, jeigu investicija įsigyta iš finansavimo sumų.

18. Bendrovės akcijų pirkimas gali būti atliekamas keliais etapais. Tokiu atveju kiekvienas etapas parodomas apskaitoje atskirai, kad būtų galima nustatyti įsigyto turto ir įsipareigojimų tikrąsias vertes ir apskaičiuoti kiekvieno sandorio metu atsirandantį prestižą. Kai akcijų pirkimas atliekamas etapais, turto ir įsipareigojimų tikroji vertė kiekvieną sandorio dieną gali būti kitokia. Kiekvienas anksčiau Ministerijos turėtos kontroliuojamojo ne viešojo sektoriaus subjekto turto ir įsipareigojimų dalies tikrosios vertės pasikeitimas yra registruojamas kaip vertės padidėjimas arba sumažėjimas (1 priedas, 4.2 operacija).

19. Ne viešojo sektoriaus subjekto steigimo metu prestižas nesusidaro, nes steigimo metu akcininkų (dalininkų) įnašai yra lygūs investicijos vertei.

20. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų rezultatus Ministerija parodo finansinio turto sąskaitose nuosavybės metodu, kaip nustatyta 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ (1 priedas, 4.13 operacija).

21. Už informacijos apie kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų finansinius rezultatus pateikimą Buhalterinės apskaitos skyriui yra atsakingi Ministerijos skyriai, kurie prižiūri ir administruoja investicijas į kontroliuojamus ir asocijuotuosius ne viešojo sektoriaus subjektus. Buhalterinės apskaitos skyriui raštu teikiama informacija apie Ministerijos balsų dalį kontroliuojamame ar asocijuotajame ne viešojo sektoriaus subjekte, kitų subjektų balsų dalį ir informacija apie atitinkamo ataskaitinio laikotarpio subjekto finansinius rezultatus. Tuo atveju, kai Buhalterinės apskaitos skyriui yra teikiami kontroliuojamų ir asocijuotųjų subjektų nepatvirtintų finansinių ataskaitų duomenys, gavus patvirtintų finansinių ataskaitų duomenis, Ministerijos finansinėse ataskaitose esant reikalui daromi patikslinimai. Atsakingi Ministerijos skyriai, kurie prižiūri ir administruoja investicijas į kontroliuojamus ir asocijuotuosius ne viešojo sektoriaus subjektus, patvirtintų finansinių ataskaitų informaciją apie kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų finansinius rezultatus Buhalterinės apskaitos skyriui teikiama ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos.

22. Jei, taikant nuosavybės metodą, Ministerijos nuostolių dalis kontroliuojamajame ar asocijuotajame ne viešojo sektoriaus subjekte viršija investicijų balansinę vertę, o Ministerija neketina kompensuoti kontroliuojamojo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto nuostolių, Ministerija pripažįsta nuostolių sumą, lygią savo investicijų vertei, ir investicijas parodo nuline verte.

23. Tik tuo atveju, jei Ministerija įsipareigoja kompensuoti kontroliuojamojo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto nuostolius ar prisiima kitų įsipareigojimų, o investicijų į kontroliuojamą ar asocijuotąjį ne viešojo sektoriaus subjektą vertė jau lygi nuliui, apskaitoje užregistruojamas įsipareigojimas.

24. Jei įsipareigojimo kompensuoti nuostolius ir kitų įsipareigojimų nėra, nuostoliai, viršijantys investicijų vertę, užregistruojami nebalansinėse sąskaitose.

25. Kai kontroliuojamojo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto veikla tampa pelninga, Ministerija pradeda rodyti savo finansinėse ataskaitose pelno dalį tik kompensavusi nebalansinėse sąskaitose užregistruotus nuostolius.

26. Bendrovė, registruojama Ministerijos apskaitoje nuosavybės metodu, ekonominę naudą teikia ne Ministerijai, o valstybei, dėl to grynosios pajamos už gautus dividendus Ministerijos apskaitoje neregistruojamos. Kai Ministerijos kontroliuojamas arba asocijuotas ne viešojo sektoriaus subjektas paskelbia teigiamus rezultatus, Ministerija juos registruoja savo apskaitoje didindama investicijas į įmones, įstaigas ir organizacijas nuosavybės metodu. Už informacijos apie kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų priskaičiuotus ir sumokėtus dividendus pateikimą Buhalterinės apskaitos skyriui yra atsakingi Ministerijos skyriai, kurie prižiūri ir administruoja investicijas į kontroliuojamus ir asocijuotuosius ne viešojo sektoriaus subjektus. Kai paskelbiami dividendai, Ministerija perkelia sumą, lygią paskelbtų dividendų vertei, iš investicijų sąskaitos į einamųjų metų sukauptą perviršio arba deficito sąskaitą. Taip pat

registruojami gautini ir pervestini dividendai biudžetui. Kai bendrovė perveda dividendus į biudžetą, mažinami pervestini ir gautini dividendai, registruojamas įrašas (1 priedas, 4.3 operacija).

27. Ministerijai perdavus dalį ar visas subjekto akcijas kitam viešojo sektoriaus subjektui, atitinkama suma yra mažinamos investicijos į nuosavybės vertybinius popierius ir registruojamos perduotos finansavimo sumos (1 priedas, 4.4 operacija).

28. Ministerijai perdavus dalį ar visas bendrovės akcijas valstybės įmonei Valstybės turto fondui, apskaitoje registruojamas investicijų nurašymas. Perdavus akcijas valstybės įmonei Valstybės turto fondui, proporcingai perduodamų akcijų vertei mažinamos finansavimo sumos, gautos ilgalaikiam turtui įsigyti. Perdavus akcijas valstybės įmonei Valstybės turto fondui, proporcingai perduodamų akcijų vertei pajamomis pripažįstamos finansavimo sumos, gautos ilgalaikiam turtui įsigyti (1 priedas, 4.5 operacija).

29. Jeigu bendrovė, kurios akcijų turi Ministerija, reorganizavimo metu padalinama į dvi bendroves ir po bendrovių padalinimo Ministerijos investicijų į vieną bendrovę ar abi iš jų dalis sumažėja ir tampa mažesnė negu 20 proc., tuomet investicija į bendrovę, kurios akcijų Ministerija turi mažiau nei 20 proc., tikraja verte arba įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius, kai tikrosios vertės nustatyti negalima, kaip tai nustatyta 17-ajame VSAFAS "Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai" (1 priedas, 4.6 operacija).

IV. INVESTICIJŲ Į KITUS SUBJEKTUS APSKAITA

30. Ministerijos investicijos į subjektus, kuriuose Ministerija turi mažiau negu 20 proc. balsavimo teisių apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, o finansinėse ataskaitose parodomas tikraja verte arba įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius, kai tikrosios vertės nustatyti negalima, kaip tai nustatyta 17-ajame VSAFAS "Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai" (1 priedas 4.6 ir 4.7 operacijos).

31. Nustačius, kad Ministerija nebegalės atgauti savo investicijų į nekontroliuojamą ir neasocijuotą subjektą dalies arba viešajai įstaigai nutraukus savo veiklą, registruojamas nuvertėjimas (1 priedas, 4.8 operacija).

32. Ministerijos investicija į nekontroliuojamą ir neasocijuotą subjektą, ekonominę naudą teikia ne Ministerijai, o valstybei, dėl to dividendų pajamos ministerijos finansinėse ataskaitose nėra parodomos. Bendrovei paskelbus dividendus, ministerijos apskaitoje registruojami gautini dividendai ir apskaičiuotos dividendų pajamos. Tuo pačiu metu yra registruojami pervestini dividendai biudžetui ir mažinamos pripažintos pajamos. Bendrovei pervedus dividendus į biudžetą, Ministerija mažina pervestinus dividendus biudžetui ir mažina gautinus dividendus (1 priedas, 4.9 operacija).

33. Investicijų į nekontroliuojamus ir neasocijuotus subjektus vertė Ministerijos apskaitoje nėra koreguojama priklausomai nuo bendrovės ar viešosios įstaigos veiklos rezultato.

V. PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ APSKAITA

34. Pinigai ir pinigų ekvivalentai apskaitos sistemoje Labbis registruojami pagal banko išrašą gavus finansavimo sumas ar gavus apmokėjimą (išankstinį apmokėjimą) už turto naudojimą (nuomą), parduotą, turtą, sumas už netesybas ar kt. (1 priedas, 4.10 operacija).

35. Pinigų ir pinigų ekvivalentų sumažėjimas apskaitos sistemoje Labbis registruojamas pagal banko išrašą, kai pervedamos finansavimo sumos pavaldžioms įstaigoms ar kitiems subjektams, gražinamos gautos permokos, pervedamos sumos valstybės biudžetui, sumokamos sumos, susijusios su vykdoma veikla (1 priedas, 4.11 operacija).

36. Pinigų ir pinigų ekvivalentų užsienio valiuta apskaita išdėstyta Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų apskaitos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje tvarkos apraše.
